

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

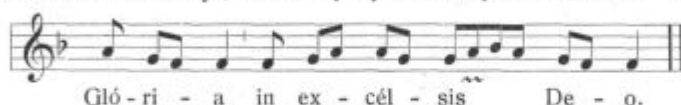
Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov!

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

IV. Za velikonočni čas

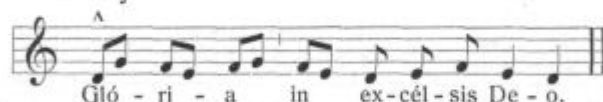
je sedaj posebna intonacija, katere prej nismo poznali. Glasi se tako:



Podobna je zelo prvi intonaciji za slovesne praznike; kar sem tamkaj napisal, velja tudi o tej intonaciji. Rabi naj se v velikonočnem času ob nedeljah in ferijah; ravno tako tudi velikonočno in binkošno soboto.

V. Za nedelje med letom

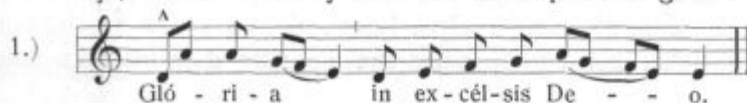
je samo ta-le intonacija:



Tudi ta intonacija je znana že iz medicijskega koral; razlika je zopet le v tem, da so note na prve tri zloge nekoliko drugače razdeljene, namreč po dve in dve. Da zadeneš ono prvo kvarto, postavi si najprvo temeljni ton „c“ in potem zapoj po vrsti škalo do „g“; ton na drugi stopinji (d) in na peti (g) zapoj nekoliko glasneje, in vdobil si pravilen začetek te intonacije.

VI. Za semiduplex-godove

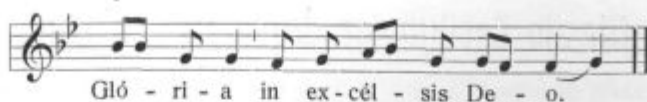
imamo sedaj dva nova napeva; prej se je za te vrste godove uporabljala ista intonacija, kakor za nedelje med letom. Napeva se glasita tako-le:



VII. Za osmine, ki niso Matere božje,

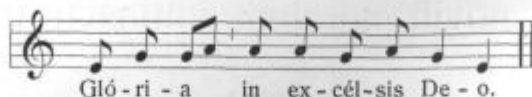
je sedaj poseben napev, dočim je bila prej za te vrste osmine predpisana ista intonacija, kakor za nedelje.

Glasi se ta napev tako:



VIII. Za simplex-godove

je isti napev, kakor je bil v medicjskem koralu; razlika je zopet le v tem, da so sedaj note na prve tri zloge nekoliko drugače razdeljene. Glasi se ta napev:



Kako bogat je tradicionalni koral! Namesto prejšnjih štirih intonacij nudi nam sedaj celo vrsto najrazličnejših napevov.

In kdor si želi še večje izbire v napevih, postreže mu tradicionalni koral še z naslednjimi tremi intonacijami:

IX. Ad libitum.

- 1.)

A musical staff in G-clef and B-flat key signature. The melody consists of eighth notes: G4, A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, Bb3, A3, G3. The lyrics 'Gló - ri - a in ex - cėl - sis De - o.' are written below the staff.
- 2.)

A musical staff in G-clef and B-flat key signature. The melody consists of eighth notes: G4, A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, Bb3, A3, G3. The lyrics 'Gló - ri - a in ex - cėl - sis De - o.' are written below the staff.
- 3.)

A musical staff in G-clef and B-flat key signature. The melody consists of eighth notes: G4, A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, Bb3, A3, G3. The lyrics 'Gló - ri - a in ex - cėl - sis De - o.' are written below the staff.

Ti trije napevi so dani na prosto voljo in se lahko uporabljajo kadarkoli.

Vsak dober pevec-duhovnik bo vesel novega korala, ker mu nudi toliko različnih in lepih intonacij. Pa ne samo izmed gorenjih treh napevov „ad libitum“, temveč izmed vseh intonacij sploh sme duhovnik svobodno izbirati, kajti neka važna opazka v „Graduale Romanum“ dovoljuje, da koralni spevi, postavljeni v „Ordinarium Missae“ za kako posebno mašo, se smejo uporabljati tudi pri drugih mašah; izvzete so le ferije, ki morajo v vsakem obziru obdržati ferijalni značaj. Kadar je torej n. pr. kak navaden duplex ali semiduplex, sme mašnik intonirati tudi napev za slovesne ali Marijine praznike, ker zgorej omenjena opomba daje mašniku največjo prostost.

Svetovati pa je vsakemu, da naj kolikor mogoče uporablja intonacije, kakor so določene za posamezne vrste godov, ker se tako lahko že iz intonacije spozna, kakšen god se obhaja dotični dan.

Zgorenje opombe pa bodo posebno veseli oni, ki se težko naučijo kake intonacije, kajti sedaj se da izhajati celo z eno samo intonacijo za „Gloria“, ako izvzamemo ferije velikonočnega časa, o katerih pa pri nas navadno ni pete maše.

Prej nismo poznali tako dalekosežne polajšave; vsakdo je moral znati vse štiri napeve, da je mogel zadostiti cerkvenim predpisom. Sedaj pa — kljub vsemu bogastvu najrazličnejših napevov — dovoljuje sv. Cerkev v tem oziru skrajno polajšavo, tako da je mogoče izhajati celo z eno ali dvema intonacijama.

(Dalje prih.)

Nekaj misli glede naših cerkvenoglasbenih besedil.

„Cerkveni Glasbenik“ je prinesel lansko leto v št. 9, 10 in 11 ponatis iz „Škofijskega lista“, kako zboljšati besedilo in vsebino naših cerkvenih pesmi. Kakor napredujemo v glasbi sami in vporabljam v to svrho bogato, neizčrpno harmonijo in kontrapunktiko, ki nam odpira vedno nova pota za napredek in nam kaže melodijo v najrazličnejših barvah, ravno tako bi bilo prav, da napredujemo tudi v tem, da bodo naše slovenske cerkvene pesmi tudi postale glede jezika in vsebine lepše in popolnejše. Gotovo je že vsakdo, ki se bavi s cerkvenim petjem, čutil, da smo v tem oziru precej zaostali in da naše pesmi niso niti po svojih izrazih, ne po svoji sestavi in ne glede jezika več primerne sedanjemu času. Popolnoma prav je torej, da smo se začeli gibati tudi tukaj. Skušajmo dvigniti našo cerkveno pesem na višjo stopinjo umetnosti.

Kot nekaj dodatek tega, kar je prinesel „Cerkveni Glasbenik“ v gori omenjenih številkah, bi rad v naslednjih vrsticah podal še nekaj misli in opozoril naše pesnike še na nekaj, kar bi jim dalo novih snovi, iz česar bi nam vstvarili lepih primernih in pomenljivih pesmi.

Večkrat se je že povdarjalo — in je tudi resnica — da je cerkvena figuralna pesem tem lepša, tem bolj cerkvena, čim bolj se približuje po svojem značaju in svoji melodiji koralnim spevom. Zakaj bi to ne obrnili tudi na besedilo, na vsebino, katero obsegajo in nam nudijo naše koralne knjige, namenjene za slovesne maše in razne druge slovesnosti. Pri nas imamo sedaj mašne pesmi: Pred Bogom, Oče večni, Tebe molit, V ponižnosti klečimo in dr., že leta in leta stare. Besedilo se je sicer z vsako novo izdajo nekoliko izboljšalo, vendar glavne misli so ostale; tudi so si te pesmi po svoji obliki in vsebini povečini precej podobne, tako da človeka res nekako utruji, peti nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom vedno ene in iste, ali kakor rečeno, zelo si podobne pesmi. Dokaz temu je, da slišimo tu in tam namesto mašnih pesmi večkrat že sedaj peti druge primerne pesmi. Recimo o Božiču božične, o Veliki noči velikonočne ali na pr. pri celodnevem češčenju sv. Reš. Telesa pri jutranji maši „Ponižno tukaj pokleknimo“ in dr. Nikakor ne mislim, da bi za naprej kar zavrgli naše mašne pesmi, nikakor ne, saj imamo nekaj prav lepih, in tudi za naprej jih bomo radi peli, a razlika mika in kaj novega bi bilo

tukaj gotovo na mestu in prav bi bilo, če bi, posebno za večje praznike, namesto gori navedenih pesmi imeli kakšno slovesnejšo obliko. In kje naj dobimo bolj primerno in recimo tudi lepšo pesem kakor če prestavimo besedilo, ki ga pojemo pri slovesnih latinskih mašah: Kyrie eleison, Gospod usmili se nas. Ali ne bi ti proseči klici silnejše vplivali na ljudstvo, ali ne bi pevci veliko bolj navdušeno peli: „Gospod usmili se nas, Kristus usmili se nas“, kakor pa navadne, četudi lepe mašne pesmi? Jaz mislim da.

Kakor Kyrie, ravno tako bi lahko peli na slovensko prestavljeno Gloria, seveda bi tukaj ne kazalo prestaviti celo besedilo, ker bi bilo skoro predolgo, morebiti samo glavne misli, vendar tako, da bi ostala vsebina in kolikor mogoče tudi drugo, kar izraža Gloria. Potem bi prišla v poštrev gradual in trakt, posebno pri mašah, kadar se ne moli pred oltarjem Gloria. Potem ofertorij. Sedaj pojemo navadno po evangeliju pesmi v čast Mariji ali v čast svetnikom. Kolikrat so take pesmi tako na široko razpredene, da pesem šele v 3, 4 ali 5 kiticah tvori neko celoto in pove celo misel o dotičnem prazniku ali svetniku. Toda kdaj moremo od darovanja do povzdigovanja izpeti 4 ali 5 kitic? Največkrat samo dve, k večjemu tri, toda v teh kiticah, kakor rečeno, ni povedana cela misel, in tako nekaj manjka; pesem začnemo peti, skončati je ne moremo. Večkrat sem že mislil na to, če bi se namesto takih pesmi pel ofertorij od istega dne ali istega svetnika, ker skoraj ne moremo najti pesmi, ki bi bila za to bolj primerna. Tudi navadne nedelje bi prišle potem nekako bolj do veljave, če bi se na koru pela ena ali druga molitev, ki jo moli mašnik pred oltarjem in ki je določena za isti dan. Ob večjih praznikih sliši ljudstvo le pri slovesnih, latinskih mašah peti gradual, trakt, sekvenco, ofertorij, ki se nanaša na isti dan, toda ker ne razume besed, ne ve tudi vsebine in pomena teh spevov, in razumljivo je, da se ljudstvo za to ne zanima tako kakor bi se, če bi to tudi razumelo. Če bi pa peli enega ali drugega gori omenjenih spevov zjutraj pri tihi sv. maši v slovenskem jeziku, bi to gotovo vplivalo na ljudstvo, da bi se bolj živo zavedalo pomena praznika in bi bili tako tudi pevci, ljudstvo in mašnik v nekaki tesnejši zvezi med sabo.

Vzemimo na pr. ofertorije od nekaterih praznikov kakor sv. Dan, sv. Štefan, Novo leto, sv. Trije Kralji: kako silno so lepi in pomenljivi, potem gradualni in razni trakti za postni čas, ali pa mogočni ofertorij za Vel. noč „Terra tremuit“, in dr. Potem veličastni Sanctus in Benedictus, s kako mogočnimi besedami proslavljamo tukaj Kristusa, ki prihaja na oltar v imenu Gospodovem. Slednjič še proseči Agnus Dei, Jagnje božje, usmili se nas, daj nam mir in komunija.

Kakor bi pa vzeli besedilo iz slovesne latinske maše, ravno tako naj bi bile tudi kompozicije istim podobne, v podobnem slogu komponirane. Pri navadnih pesmih je komponist često vezan na tesno obliko kitic, in se vsled tega ne more „razviti“ tako kakor bi se lahko, če te vezi odpadejo. In ravno vsled tega ni potreba, da bi bila prestava v ve-

zani besedi, saj tudi pri latinskih mašah nimamo rim in jih tudi nič ne pogrešamo, pač pa naj bi se gledalo na to, da bi bil tekst res pesniško lepo prestavljen, seveda tako, da pri tem ne bi trpela smisel in pomen. Vsi ti spevi bi se lahko skupno komponirali v obliki latinskih maš ali pa tudi vsak zase, saj ne bi bili po predpisih vezani vsega peti, kakor smo dolžni pri slovesni latinski maši, ampak bi si lahko vsak poljubno izbral en ali drug spev, ki je določen za tisti dan. — To je nekaj misli. — Če se sčasom uresniči, bomo stopili zopet korak naprej na našem cerkvenoglasbenem polju.

Iv. Zdešar.

Prispevek k naši glasbeni kritiki.

Naša moderna glasba, svetna in cerkvena se mnogo kritizira, ostro kritizira, uničuje, odklanjajoče kritizira. To pa največ zato, ker si premnogi niso na jasnem glede pojma kritike in glede načina kritičnega presojanja glasbenih umetnin, pa jim tudi sicer manjkajo potrebne sposobnosti; da bi si jih z resnim trudom pridobili, jim ni mar, priznati svojo nezmožnost spet nočejo. Tako se zgodi, da zapadejo dragocene umetnine obsodbi širokoustnih nevednežev. Ne bo torej odveč nekoliko to svar pojasniti.

* * *

Kritika. Beseda je grškega izvora. Izvaja se od glagola krinō, krinein, ločiti, odločiti; izbirati; dalje tudi: odločiti se (za kaj), razsoditi, razsojati; končno: presojati, ceniti, oceniti. Kritika tedaj pomeni sodbo, razsodbo in v sedaj rabljenem pomenu presojo, oceno kake reči, sodbo o čem, zlasti o najrazličnejših delih človeškega uma.

Od kritike se razlikuje referat. V referatu kratkomalo poročamo gola dejstva, kakor so ali kakor so se zgodila. Na pr. podamo podrobno vsebino kake knjige, poročamo o delovanju kakega društva, gledališča tekom ene sezone itd. Če pa imamo podati tudi kritiko, pristavimo še oceno, sodbo o kakovosti, vrednosti, uspehu teh dejstev.

Da je med referatom in kritiko velika razlika, je jasno. Dočim se v referatu zgolj konstatirajo dejstva, spada k bistvu kritike spoznanje notranjih vrednostnih enot posamičnih dejstev in izjava o njih.

Pri kritiki kot spoznani in izraženi sodbi o čem moramo razločevati tri elemente: presojanje (kritiko kot tako), spoznanje sodbe in izjavo sodbe. — Presojanje. Absolutni predpogoj presojanja je spoznanje predmeta, ki ga sodim, in merila, po katerem sodim. Merilo, ki mi služi kot razlog spoznanja vrednostnih enot v predmetu, se imenuje pravec, norma. Norma je obsežek tistih splošno veljavnih načel, ki se v poedinem predmetu javljajo utelešena, realizirana. Predmet z normo večalimanj soglaša; doseči je ne more niti poedini niti vsi predmeti skupaj, ker prvotna pravnica vsega resničnega, dobrega in lepega je neskončna, neustvarjena Resnica, neizrekljiva Dobrota in nepojmljiva Lepota — večni troedini Bog.

— Kakor so različni predmeti, ki jih sodim, so različne tudi norme, po katerih presojam vrednostne enote predmetov.

Norma se mora vzeti vselej tista, ki je predmetu sonaravna.

Ko govorimo o predmetu kritike, si ne mislimo predmeta sploh (materialen objekt), ampak le kako posebno stran stvarnega predmeta s čisto določeno vsebino (formalni objekt). Norma se privzame tista, ki jo formalni objekt zahteva; drugače je kritika nenaravna, napačna. Zamenjavanje norm lahko privede do gorostasnih absurdnosti. In to ni redek pojav. Ljudje, ki očitno nič ne mislijo, devajo s patetično gesto in oblastno besedo dostikrat povsem dobro umetnino v nič in ostanejo v svojem miru, dasi so se znebili krvave bedastoče. Zakaj? Ker nič ne mislijo in še tega ne mislijo, da nič ne mislijo. — Kaj naj si na pr. mislim o človeku, ki je zmožen takele argumentacije: „Moderna glasba je zanič (misli na njeno glasbeno, umetniško vrednost); saj se niti ne spoznam v nji, ko vse mrgoli v križcih, bejih in razveznikih (vzame pa za normo zunanjo, tehnično plat muzikalnega izražanja v zvezi s svojo debelo nezmožnostjo),“ kaj, pravim, naj si o takem kritikastru mislim? In če bi si kdo takemu nadutemu nesposobnežu drznil namigniti, da njegova sodba ne more biti merodajna, ali celo, da nima pravice do kritike, ker mu manjkajo pogoji zanjo — kako razžaljenje, kolika zamera!

Če imam (poznam) predmet in normo, lahko sodim. To se pravi, zdaj morem individualni predmet (*hic et nunc*) primerjati z zakoni in načeli predmetu sonaravne norme (kritika v ožjem smislu): preudarijam, v čem predmet soglaša z normo, v čem ne odgovarja normi. Soglasje z normo je predmetu v korist, nasprotje z načeli norme mu je v škodo. V kolikor se ravna, odgovarja normi, v toliko je predmet dober, pravi; v kolikor pa ne soglaša z normo, v toliko je napačen, pogrešen, slab. To primerjanje zahteva posebne sposobnosti, nove zmožnosti duha (kritičnosti). Kako se vrši ta proces v duši, bi bilo težko opisati. Je pač neko novo spoznanje (poleg spoznavanja predmeta in norme), spoznanje odnošajev med normo in individualnim predmetom. — Ni kritika delo za ljudi, ki nič ne mislijo; kritika je marveč resno duševno delo, ki zahteva zase celega moža, mislečega človeka. So pa ljudje, ki sploh nimajo nobenih pravih nazorov, pa soditi bi vendar hoteli o vsem! *Quos ego!* K primerjanju predmeta z njegovo normo pripominja dr. Leopold Fonk, S. J. (*Wissenschaftliches Arbeiten*, Innsbruck 1908, pg. 77): „Es gehört dazu ein gewisser Takt und ein geübter Blick, der das Wesentliche vom Unwesentlichen sicher zu unterscheiden vermag und auch in dem individuellen Gewande das Wertvolle leicht zu erkennen und abzuschätzen gelernt hat.“ Štiri, pet vrstic pozneje: „Daß . . . Ehrlichkeit und reine Wahrheitsliebe zu den notwendigen Voraussetzungen gehören, braucht nicht erst gesagt zu werden.“

V ostalem je pa kritika gotovo nadležno in tudi nehvaležno opravilo, kakor to tako nazorno pove s samo njemu lastno šegavostjo in hudoivanjem dr. Kimovec (D S XXVIII [1915] 365 a): „ . . . sploh je zanikarno delo to: . . . pri koncertu z napetostjo razvoj in potek zasledovati in vsak občut secirati, o tej vivisekciji sproti filozofirati in spomin mučiti, da mu kaj takega, kar se publiki ali kritiku važno zdi, iz njega ne uide, namesto tega, da bi glasbo v miru užival, se je veselil in svoje živce raje pomiril,

ne pa jih s tem nervoznim opraviлом kritika dražil in razburjal...“ Resnično, dober svēt dam vsakemu (in jaz sam se po njem ravnam), ki nimaš naloge kritizirati in zlasti če ti za to reč manjka 99 pogojev in zmožnosti: pusti to in predaj se raje užitku, ki ti ga umetnina naprosto nudi in če nimaš užitka, ker je umetnina visoka, nikar ne zabavljaj čeznjo, češ da je slaba, temveč potrudi se, izobražaj se dalje in ko se bo umetnina odprla tvojemu spoznanju, ti bo tudi srce napolnila s čistim užitkom. Pa to le mimogrede; o tem se pomenimo o kaki drugi priliki.

Ko sem dani predmet prav in vestno presodil na podlagi principov norme, sem s kritiko kot tako gotov. Preostaja še spoznanje in izjava kritike. To dvoje pravzaprav ne spada strogo k kritiki, ker je le njena umska refleksija. Uspeh (ožje) kritike namreč sumiram iz rezultatov, katere sem dognal: predočim si, kaj sem našel pozitivnega, kaj relativnega; pretehtam in ocenim enote med sabo in se odločim za končno razsodbo. Nazadnje dam sodbi še primeren besedni izraz, da jo lahko izrečem, zapišem ali jo vsaj refleksno zaznam.

Toliko o kritiki sploh. Spoznali smo pojem kritike in nekoliko duševni proces postanka kritike. Odtod tudi umevamo nalogo kritike: poedini predmet (katerokoli ustvaritev človeškega duha) primerjati z zahtevami in zakoni norme, mu prisoditi soglasje ali nesoglasje z njo, dognano sodbo spoznati in jo ugotoviti, podati z besedami.

Drugič izpregovorimo o kritiki glasbe s posebnim ozirom na našo slovensko moderno (cerkveno) glasbo in njene kritike. —ad.—

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Odbor Cec. društva je imel 2. februarja redno sejo. Navzočni so bili vsi gg. odborniki razun g. Lavriča, ki se nahaja v vojski.

Gosp. predsednik P. H. Sattner, in odborniki g. dr. Mantuani, g. prof. Gerblč in g. Premrl poročajo o svojem nadzorovanju organistov. Že iz sedaj izvršenega nadzorovanja se uvidi, da so cerkvenoglasbene razmere po korih ljubljanske škofije — dasi ne povsod najboljše — pa vendar v primeri z drugimi sosednjimi deželami hvala Bogu dokaj dobre. Vsled sedanje vojske so seveda mnogi kori izgubili organista in tudi dosti moških pevskih moči. Nadzorovanje se za časa vojske sploh malo težko vrši. Tupatam vlada še nekak strah pred nadzorniki; a na licu mesta se zadeva nadzorovanja izkaže kot jako dobra in koristna. Ko bodo vsi gg. nadzorniki svoja poročila oddali preč. kn. škof. ordinariatu, se napravi iz njih skupno večje poročilo in objavi v „Cerknem Glasbeniku“ ali pa event. še v kakem drugem primernem listu.

Gosp. predsednik Sattner poroča o orglarskem vprašanju ali z drugimi besedami o potrebi, da dobimo v Ljubljano kakega dobrega orglarskega mojstra. Vrše se v tej zadevi dogovori z orglarskim mojstrom g. Ivanom Narakso iz Petrovč pri Celju.

Gosp. Premrl poroča o letošnjem stanju orglarske šole.

Poročila naših organistov-črnovojnikov.

Gosp. Ferdinand Kristl, organist v Dolenjem Logatcu, piše od vojakov iz Šempetra na Južnem Tirolskem: Prišel sem z Rusi semkaj 19. septembra ter sem takoj dobil tudi službo organista v farni cerkvi „Lajen“. Kraj je oddaljen eno dobro

uro odtod. Župnijo oskrbujejo g. župnik in dva gg. kaplana. Od tukaj Vam hočem, gosp. urednik in cenjeni naročniki „Cerkv. Glasbenika“, nekoliko poročati, kako je s cerkveno glasbo in petjem. Orgle v Lajen so čez 50 let stare, igralnik kaže oltarju hrbet, spodnje tipke *c, d, e* itd. so črne, zgornje *cis, dis* itd. bele, torej ravno narobe, in to sem opazil v tem kraju povsod tudi pri novejših orglah. Kdo je postavil tukajšnje orgle, mi ni znano. Spremenov imajo 23, in sicer 1. manual: Bourdon 16', Bourdon-flöte 8', Gamba 8', Principal piano 8', Principal 8', Oktava 4', Flauto 4', Bourdon-flöte 4', Superoktave 2', Cornett 2' in Mixtur 1½'. 2. manual: Salicional 8', Principal-piano 8', Gedekt 8', Oktave 4', Flauto 4' in Superoktave 2'. V pedalu: Subbas 16', Principalbass 16', Oktavbass 8', Bombardonbass 16', Posaune 8', Quintbass 6' in Pedalkoppel. Uглаšene so dobro. Pevcev je 7: 3 soprani, 3 alti in 1 bas. Pred vojno so imeli tudi moški zbor, a sedaj je povsod pomanjkanje pevcev. Pevci so jako nadarjeni in tudi vneti za petje, se hitro naučijo. Organista nimajo od Božiča 1914. Orglal je učitelj, a je umrl. Poje se tu povsod vse po predpisih, bodisi ob praznikih, nedeljah ali v delavniku. Pri petih mašah vse latinsko in ob praznikih tudi koralni introit. Graduale pojo večglasne od I. Mittererja op. 49, 52, 56 in 58 v enem zvezku za celo leto, potem od Ign. Reimanna op. 111. Ofertorije imajo od I. Gruberja op. 95, Festoffert, I. Mitterer op. 89, 6 Ave Maria für Advent I. Höllwart in znane ofertorije od Trescha. Latinske maše za večje praznike smo peli: Pastoralmesse I. Güttler op. 83 v G-duru, Fest-Messe Schöpf v B, Höllwart v F, I. Obersteiner v Es-duru, Ludwigsmesse Zangl op. 59 g-mol, St. Luciamesse v F., Fr. Witt op. 11 a v F, St. Johannesmesse I. Zangl op. 70 v G, Festmesse M. Reimann g-mol, St. Antoniusmesse I. Zangl op. 59 a-mol, St. Cäciliamesse Fr. Schöpf v C, Fest-Messe Jos. Gruber op. 14 v F, Papst Leo Messe I. Gr. Zangl v G, Jubiläumsmesse Güttler op. 80 v C, St. Kassianmesse I. Gr. Zangl op. 72 v D. Ob Božiču po noči smo peli: ob ½12tih psalme s spremljanjem orgel, latinsko mašo Papst Leo Messe I. Gr. Zangl v G (je jako pripravna, a težka maša), Te Deum pred mašo Fr. Schöpf op. 68, Tantum ergo Jos. Güttler in staro božično pesem „Heilige Nacht“. Zjutraj pri prvi maši Festmesse I. Gruber v F, pri drugi maši Ludwigsmesse Zangl v g-mol; popoldne Laudate pueri, Ps 121 Laetatus sum., Ps. 126, Nisi Dominus, Ps. 147, Lauda Jerusalem in Magnificat 4glasno od J. Gruber op. 130 v C in G-dur. Na sv. Štefan zjutraj: St. Luciamesse Fr. Witt v F in St. Karlmesse M. Mitterer op. 27 v Hes; popoldne: vespere, Domine in adj. itd. Güttler op. 32 v G in pri vsakih večericaah pojejo „Vesperhimne“ od Fr. Schöpfa za celo leto in Marianische Antifonen od Schöpfa, Höllwarta in Schenka. Dan novega leta smo peli: St. Kassiansmesse I. Gr. Zangl v D in Festmesse Reimann v g-molu ter Te Deum od I. Höllwarta v Hes, popoldne vse kot na Božič popoldne. Ob zornicah smo peli preproste latinske maše od Obersteinerja, Molitor op. 11 v C, Gruber op. 97 v Hes, I. Singenberger, I. Mitterer, Adolf Kaim v Es, Schöpf op. 40 in 175 v G, Missa Brevis Vinz. Goller op. 43 v G, I. Stehle v D, August Leitner in sama z basistom sva pela večkrat, ko ni bilo pevk, znane dvoglasne kontrapunktične maše od dr. M. Hallerja op. 92 v C in op. 7 a v F. Tantum ergo imajo: Jos. Güttler op. 72, 26, Schöpf op. 165, Gr. Zahlfleisch op. 10, Jos. Höllwart op. 1, Aug. Zangl op. 3 in Fr. Mitterer op. 85, ter koralni Asperges me, vsako nedeljo 4glasno od Alban Lipp op. 64 v G, Karl Seidler v Hes, Joh. Mittersaksmöller v C in koralnega. Requiem smo peli 4glasno od Fr. Scaller op. 72 g-mol, Jos. Mitterer op. 69 v C, P. Piel op. 26 b v Es, Ig. Reimann v Es, enoglasno od Jos. Gruberja v d-mol (znani) in koralnega. Libera smo peli 4glasno z orglami od I. Höllwarta g-mol (trakt itd. duhovniki sami) in koralnega. Skladbe so mi bile večina vse nepoznane, a mi dopadajo. Ob praznikih je bila poprej godba „Blechmusik“, tudi „Streichmusik“, saj mi še sedaj pomagata dva godca, eden klarinet in basshorn; tudi helikon je še od začetka pritiskal, a so že šli z njim. Jako vneti so duhovniki, kakor tudi ljudstvo za koralno petje. Rad bi še hodil igrat tukaj v čast božjo kot dosedaj, a žalibog, skoraj bomo odpoklicani zopet v fronto, za kar nas je nekatere zdravnik spoznal sposobne, a dokler bo ljubi Bog z nami in bomo tako zmagovali kot do

sedaj, bo že šlo. Prosimo ljubega Jezuščka, kralja miru, da bi nam res podelil že v kratkem blagi mir, ki ga svet brez pomoči božje dati ne more, da bo glasba spet napredovala, kot je sedaj nekaj let, ter želim Vam preč. g. urednik in cenjenim naročnikom in bralcem veselo in srečno novo leto.¹⁾ **Ferdinand Kristl**, organist.

Gosp. Anton Lavrič, pevovodja v cerkvi nemškega viteškega reda v Ljubljani, piše: „Prisrčne pozdrave iz našega tretjega bojišča Galicije, kamor so nas porinili iz Srbije. Smo med brati Poljaki, dobri in zelo pobožni ljudje so. Tu nas čaka še veliko truda in dela. Rusi hočejo na vsak način prodreti. Tu pride bolj artilerija v poštev. Tako gromi, da se v resnici zemlja stresa. Sovražna letala nas brez škode obiskujejo. — Ako dovolite, pošljem „Glasbeniku“ dopis iz Srbije! Najprisrčnejše pozdravljeni od hvaležnega Vašega **A. Lavriča**.

Gosp. Matej Vurnik, črnuški organist, sedaj pri c. kr. pešpolku štev. 17 IV. Ers. Komp. v Judenburgu, poroča: „Veleč. gosp. urednik! Pošiljam Vam in vsem cenjenim čitateljem „C. Gl.“ pozdrave od temnozelene Mure, kjer se nahajam od 30. januarja 1916 kot črnovojnik. Res je, da ni prav prijetno na stara leta obleči vojaško suknjo, a za dom in cesarja smo pripravljeni na vsako žrtev. — Za en čas z Bogom „musica sacra“. — Mnogo uspeha in božjega blagoslova želi **Matej Vurnik**.

Gosp. Josip Vidrih, kapucinski organist na Reki, javlja, da je bil 23. januarja zopet ranjen in sicer v desno ramo, da je pa na veliko srečo krogla šla pri kosti skozi meso in je rana le mala. Upa, da kmalu ozdravi. Poroča tudi, da se nahaja z mogimi drugimi Slovenci na visoki gori. „Včasih si človek misli, da je doma, ker govorimo naš jezik; toda, ko se ozrem naokoli, vidim, da tu ni slovenska zemlja, katero si že vsi želimo zopet videti.“

Daljša poročila sta poslala gosp. Ivo Cvek, organist v Štangi pri Litiji, in g. Josip Juran, organist pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Priobčimo jih prihodnjič.

Organistovski kandidat Anton Tramte se je zopet oglasil iz ruskega ujetništva. Pravi, da v daljni Rusiji najbolj po tem hrepeni, da bi mogel zopet v cerkvi peti. Poroča tudi, da imajo v Rusiji hudo zimo, do 40 stopinj mraza.

Dopisi.

Poročilo o cerkveni glasbi v cerkvi presv. Srca Jezusovega v Ljubljani. — Iz dnevnika, kakoršen je bil ukazano z okrožnico z dne 1. svečana 1914. posnamemo sledeče:

Od cvetne nedelje (5. sušča) 1914. do 6. prosinca 1916. se je pelo:

A. Latinske maše: a) Moški zbor: 1.) Koralna: Missa de Angelis; 2.) Auer op. 2.: Missa B. M. V. de Lourdes; 3.) V. Goller: Missa B. M. V. de Loretto (3gl.); 4.) Griesbacher: Missa B. M. V. de Lourdes in 5.) Missa in hon. s. Augustini; 6.) Pilland op. 14.: Leichte Messe. b) mešani ozir. ženski zbor: 1.) Koralna: Tempore Adventus et Quadragesimae; 2.) Brosig: F-mol; 3.) Gruber op. 40.: Jubiläumsmesse; 4.) Gruber op. 48.: Missa solemnis; 5.) Güttler: Kaisermesse; 6.) Haller op. 13 b.: Missa sexta; 7.) Kaim: Missa s. Caeciliae; 8.) Stehle: Preis-Messe: Salve Regina; 9.) Zangl op. 51.: In hon. s. Antonii.

B. Introitus et Communiones, deloma iz Premrl-Kimovčeve zbirke istega imena, deloma iz Griesbacher: Repertorium chorale.

C. Graduali in ofertoriji iz zbirke: Foerster op. 54.; Griesbacher: Repert. chor.; Mitterer op. 137: Festoffertorien; Stehle op. 45.; Springer: Graduale parvum; Witt op. 34.; Rampis-Tresch.

¹⁾ Poročilo je prišlo nekoliko pozno, zato ga objavljamo še le v današnji številki. — Ur.

D. Pange lingua in Tantum ergo: koralno, Fajgelj, Foerster, Goller, Griesbacher, Hladnik, Kloss, Kreitmaier, Vollmar.

E. Te Deum: Foerster op. 63.; sicer slovensko.

F. Slovenske pesmi iz raznih zbirk: Cecilija, Slava Brezmadežni, Slava presv. Evharistiji, Slava Jezusu, O sacrum convivium, Grum: Pesmarica za Marijine družbe. Dalje iz raznih zbirk mašnih in Marijinih pesmi od skladateljev: Adamič, Foerster, Gerbič, Hladnik, P. Hribar, Kimovec, Premrl, Rihar, Sattner.

G. Na Svečnico in Veliki teden pri cerkvenih obredih koralno petje; Veliki četrtek: Kreitmaier in Vittoria: Domine non sum dignus, Veliki petek: Vittoria: Improperia; P. Hug. Sattner: Vexilla Regis; Mettenleiter: Tenebrae factae sunt.

H. Pri prošnji pobožnosti: Palestrina: Miserere; Boyer: Da pacem; Balltester: Parce Domine.

I. Pri posvečevanju oltarja sv. Cirila in Metoda: Foerster: Ecce sacerdos magnus; St. Premrl: Himna v čast sv. Cirilu in Metodu; Foerster: Sv. Ciril in Metod.

K. Rekviem koralni ali St. Premrl.

Zborov smo imeli toliko, kakor prstov na roki.

a) Gojenke Lichtenthurnovega zavoda tvorijo dva zbora (po okoli 20 pevk). Pomagale so tudi nekatere gđ. učiteljice in čč. sestre, zlasti č. s. Cirila, ki oskrbuje tudi cerkveni inventar glasbenih del. — Te so naše navadne pevke. — O počitnicah pa zapuste megleno Ljubljano in naš kor je prazen.

b) Zato nam je potreben drugi, oziroma tretji zbor, ki ga tvorijo naši dijaki, pomnožen z glasovi nekaterih gospodov. — Ker imamo letos tržaške gg. bogoslovce, so nam tudi ti prav rade volje prišli na pomoč. (Okoli 12 pevcev.)

c) A s študenti je križ; vsaj o velikih počitnicah hočejo tudi ti domov, zato nam je potreben četrti zbor, ki ga tvorijo družbenice Marijine družbe v Lichtenthurnovem zavodu. — Ker so bile lanske počitnice precej dolge, so pele štiri mesece na koru preprosto sicer, a sicer z veliko vnamo, kakor se spodobi, ako se kaj dela v čast božjo. — Bilo jih je 12.

d) Dasiravno pa so imele te pevke prav dobro voljo, bi jim bila vendar latinska maša delala preglavico; zato smo za praznik sv. Vincencija povabili šentpeterski cerkveni zbor pod vodstvom g. Zdešarja, ki je z veseljem vstregel naši želji. Za dovršeno petje iskrena hvala!

Orgljanje in vežbanje v petju oskrbuje g. Karel Javoršek. Vaja je dvakrat v tednu. G. organist je bil dvakrat poklican v vojake, a je vedno srečno prišel nazaj. Orgle je izprašil in ubral meseca novembra 1913 pokojni mojster Milavec.

Cerkveni repertoar se polagoma množi. Razen naših domačih del smo nabavili še nekaj del: Rihovsky: Maše in preludiji, Trenkner: Orgelklänge, Rinck - Album, Springer in Diebold: Preludiji, Springer: Graduale parvum.

Vse muzikalije so numerirane in pregledno shranjene v platnenih zavitkih.

„Cerkveni Glasbenik“ prihaja v dveh izvodih.

**Predstojništvo cerkve presv. Srca Jezusovega
v Ljubljani.**

Oglasnik.

P. Bernardus Brix: *Missa de Requiem cum Libera* za en ali štiri neenake glasove z orglami. III. izdaja. Zagreb. Tiskarna in litografija C. Albrecht. 1916. Cena 1 K.

Ta že l. 1910 v našem listu objavljeni in ocenjeni Requiem je izšel v zelo izboljšani obliki. Requiem je sedaj kljub svoji preprostosti zares lepo, markantno delo. Glasba je pristno cerkvena in občutena. Skladbo prav toplo priporočamo.

S. P.

Razne reči.

8. t. m. je na Šinkovem turnu pri Vodicaх umrl preč. gospod Janez Tavčar, župnik v pokoju. Pokojni je bil velik prijatelj cerkvene glasbe. V mlajših letih, zlasti kot župnik v Lešah, je bil marljiv sotrudnik Cerkevneга Glasbenika. Leta 1886 in 1887 je izšla v „C. Gl.“ njegova daljša razprava: „Nekaj o naših sprednikih, nekdanjih cecilijancih in starih pesnikih.“ Rad je prihajal k Cecilijinim občnim zborom in posegal v debato. Naročnik našega lista je bil do zadnjega diha. Naj počiva v miru!

Δ Umrl je organist Franc Rak v Šempetru pri Novem mestu. Padel je kot žrtev tifusa. Bog mu daj večni mir!

V kapiteljski cerkvi v Novem mestu se je vršil 23. jan. t. l. cerkven koncert. Sodelovala je predvsem slavna godba c. in kr. 87. pešpolka, ki je izvajala tudi največ točk, gospa Pavla Lovšetova je pela prvo arijo iz Sattnerjevega oratorija „Vnebovzetje Device Marije“, gosp. primarij dr. Strašek je pel Gounodov samospjev O salutaris hostia, mešani zbor pa je k sklepu zapel Credo in Sanctus iz Gruberjeve pastoralne maše, op. 45. Koncert je splošno lepo uspel. — Čisti dohodek koncerta se je porabil za podporo vdov, sirot in invalidov III. armadnega zbora.

Splošnoglasbene vesti.

V nedeljo 16. januarja sta priredila koncertni in operni pevec g. Josip Rijavec iz Gorice in koncertna pianistinja in učiteljica „Glasbene Mstice“ gospodična Dana Kobler v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani dobrodelni koncert na korist goriškim beguncem. Koncert je v umetniškem kakor tudi materialnem oziru prav dobro uspel.

V torek 1. februarja je istotam z največjim uspehom koncertiral mlad hrvatski virtuoz na gosli, g. Zlatko Balaković iz Zagreba. Na klavirju ga je dovršeno spremljal g. prof. Krauth iz Zagreba.

V soboto 12. februarja sta v Ljubljani na korist goriškim begunhem koncertirala zopet dva odlična hrvatska glasbena umetnika: violončelist gosp. prof. Jure Tkalčič in pianist gosp. prof. Herman Gruss, oba iz Zagreba. Nudila sta izredno lep užitek in tudi žela povsem opravičeno vsestransko priznanje.

Naše priloge.

V prvi letošnji številki smo objavili izredno krasno P. H. Sattnerjevo pesem „Evharistični tron“. Danes prinašamo še eno Sattnerjevo evharistično, eno Fabianijevo in sedanjemu času zelo primerno „Daj nam mir, Gospodi!“ Posebni odtisi priloge se dobe pri upravnistvu našega lista po 15 vin. S. P.

Današnjemu listu je pridejana 2. št. prilog.

Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani

priredi

v sredo 1. marca 1916 ob osmih zvečer

v stolnici

CERKVEN KONCERT.

Sodelujejo: Gospod Josip Rijavec, koncertni in operni tenorist, č. g. Stanko Premrl, vodja stolnega kora v Ljubljani (orgle), pomnoženi stolni pevski zbor in orkester vojaških in civilnih godbenikov. Koncert vodita: čč. gg. dr. Frančišek Kimovec in Stanko Premrl.

Spored:

1. Bach: *Preludij v C-molu*. Izvaja na orglah č. g. St. Premrl.
 2. a) dr. Kimovec: „*Ko odpro oblaki se pred bliščem križa*.“ Nagrobnica za mešani zbor in trobila.
 b) Hochreiter: *Ofertorij „Domine Jesu Christe“* iz „*Missa pro defunctis*“ op. 38. Enoglasni mešani zbor z orglami.
 c) Premrl: „*O sladki sveti križ*.“ Mešani zbor a capella.
 3. Guilmant: *Méditation-Prière*. Izvaja na orglah č. g. St. Premrl.
 4. a) dr. Kimovec: „*Češčena Marija*.“ Samospev za tenor, orgle, violino, cello in rog.
 b) Hochreiter: *Marija mati*. Tenorski samospev, mešani zbor in orgle.
 c) Premrl: *Psalms 87*. Tenorski samospev z orkestrom.
- Solist: g. Josip Rijavec.
5. Renner (jun.) *Trio*. Izvaja na orglah č. g. St. Premrl.
 6. a) Hild: „*Gib uns den Frieden, Himmelskind*.“ Mešani zbor z orglami in godali.
 b) Premrl: „*Daj nam mir, Gospod!*“ Mešani zbor a capella.
 c) Sattner: „*Evharistični tron*.“ Mešani zbor z orkestrom.
 7. Springer: „*Salve Regina*.“ Fantazija za orgle. Izvaja č. g. St. Premrl.
 8. Goller: *Lavretanske litanije*. Mešani zbor, orgle in orkester.

Sedeži à 3, 2 in 1 K; vstopnice po 50 vin., za dijake po 20 vin. in besedila po 20 vin. se dobivajo v Katoliški bukvarni v Ljubljani, na večer koncerta pa pri glavnih in stranskih cerkvenih vratih.

Čisti prebitek koncerta je namenjen vdovam in sirotam naših padlih vojakov.